

Zbraňová amnestia²

Anotácia: V štúdiu sa autor zaoberá problematikou zbraňových amnestií realizovaných v doterajšej histórii existencie Slovenskej republiky. Štúdia vychádza z fundamentu zvýrazneného štatistickým vyjadrením vývoja trestnej činnosti na úseku nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Autor zastáva názor, že osvojenie si myšlienky potreby vyhlásenia ďalšej zbraňovej amnestie môže u určitej časti spoločnosti vyvolať otázky. Je to realita, avšak realizovaným prieskumom objektívizuje, že zbraňová amnestia má svoje opodstatnenie.

Kľúčové slová: amnestia, zbraň, nedovolené ozbrojovanie, trestný čin, kriminalita, nebezpečenstvo.

1. Úvod

Štúdia je prirodzeným dielčím výstupom poznania vychádzajúceho z výsledkov vedeckovýskumnej úlohy „Metódy výskumu a vývoja policajných činností“, ktorá je riešená tímom z Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Výsk. 130. V súlade s vedeckým zámerom riešiteľov tejto úlohy, autor pri spracovaní predkladanej štúdie realizoval prieskum. Do jeho realizácie zapojil aj poslucháčov Akadémie Policajného zboru (A PZ) a respondentov z policajnej praxe. Dôvody týchto aktivít korešpondujú s existujúcimi potrebami. Totižto, ako je odbornej verejnosti známe, v Slovenskej republike zaviesť by sa mohla ďalšia zbraňová amnestia. Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) posunuli do druhého čítania novelu zákona o strelných zbraniach a strelive, ktorú predložili poslanci Smeru-SD. Za posunutie návrhu hlasovali takmer všetci prítomní poslanci. Amnestia by mohla platiť od 1. novembra tohto roka do konca apríla 2021. Jej cieľom má byť zníženie počtu nelegálne držaných zbraní, ako aj prípadná identifikácia zbraní, ktoré mohli byť použité v súvislosti s trestnou činnosťou. Vytvoriť má časovo obmedzené obdobie, počas ktorého bude možné na ktoromkoľvek policajnom útvere odovzdať dobrovoľne zbraň kategórie A, B alebo C, ako aj strelivo do nej za podmienky zániku trestnosti nedovoleného ozbrojovania.

V dôvodovej správe predkladateľa vysvetlili, že by tak mala zaniknúť trestnosť nedovoleného ozbrojovania tým osobám, ktoré bez povolenia držia zbrane alebo strelivo a v stanovenej lehote ich odovzdajú do úschovy Policajnému zboru. Samotnú podstatu a význam amnestie zdôvodňujú výsledkami doterajších troch zbraňových amnestií, ktorých účinky sú priamo, resp. sprostredkovane odrážané v prevencii. Okrem iného konštatujú, že počas doterajších zbraňových amnestií sa celkovo odovzdalo 10 865 zbraní a 82 010 kusov streliva, medzi nimi aj zbrane z 19. storočia, ale aj z prvej a druhej svetovej vojny.³

Áká je reálna situácia? Sú uvádzané argumenty relevantné?

To je len niekoľko otázok, na ktoré sme sa rozhodli nachádzať odpovede realizovaným prieskumom, ktorého výstupy sme spracovali v predkladanej štúdiu.

V daných súvislostiach vyjadrujeme názor, že ak chce štát efektívne a účelne chrániť záujmy spoločnosti, musí vytvárať také podmienky a prostredie, aby nebezpečenstvo

---

¹ Ing. Ladislav Šimon, PhD., Katedra vyšetrovania Akadémie Policajného zboru v Bratislave, Sklabinská 1, 835 17 Bratislava 35, tel.: 09610 57 252, e-mail: ladislav.simon2@minv.sk.

² Amnestia (novogr. *amnésťia* – zabudnutie) je hromadné odpustenie trestov za určité trestné činy prostredníctvom milosti najvyšších ústavných orgánov, obvyčajne hlavy štátu. Dostupné na: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Amnestia>.

³ Dostupné na: <https://www.parlamentnelisty.sk/arena/364374/caka-nas-zrejme-dalsia-zbranova-amnestia/>

páchania protispoločenských činov strelnými zbraňami bolo čo možno najviac minimalizované. I keď sú strelné zbrane súčasťou viacerých profesií dôležitých pre spoločnosť, slúžia i zločincovi na vykonávanie rôznych násilných trestných činov, preto potreba právnej regulácie zbraní vyplýva hlavne z ich nebezpečnosti pre spoločnosť a štát.

Pojem „zbraňová amnestia“ predstavuje inštitút zániku trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa ustanovenia § 294 a § 295 Trestného zákona. Umožňuje občanovi bez trestne odovzdať nelegálne držané strelné zbrane a strelivo, ktorých držanie, resp. ich nadobudnutie bez povolenia, je definované ako nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami, a teda trestné v zmysle vyššie uvedených ustanovení Trestného zákona.

Doposiaľ boli vyhlásené zákonodarcom tri zbraňové amnestie, všetky v rámci novely zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive, pričom „strelnou zbraňou“ sa rozumie určený výrobok, resp. určené výrobky definované v § 4 ods. 1 zákona č. 64/2019 Z. z. o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu.⁴

Prvá zbraňová amnestia sa vzťahovala na obdobie od 14. apríla 2005 do 14. apríla 2006 (obdobie jedného roka) a bola vyhlásená zákonom č. 132/2005 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 190/2003 Z. z. v znení zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon prvej zbraňovej amnestie bol prijatý dňa 17. marca 2005 a svoju účinnosť nadobudol dňa 14. apríla 2005. Počas prvej zbraňovej amnestie ľudia odovzdali 3 463 zbraní a štátu prepadlo 259 kusov.

Druhá zbraňová amnestia trvala od 1. novembra 2009 do 31. mája 2010 (obdobie siedmich mesiacov) a bola vyhlásená zákonom č. 440/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 190/2003 Z. z. Tento zákon bol prijatý dňa 22. októbra 2009 a nadobudol účinnosť dňa 1. novembra 2009. Pri druhej zbraňovej amnestii odovzdali ľudia 4 367 zbraní a štátu prepadlo 372 zbraní.

Tretia zbraňová amnestia, v trvaní od 1. decembra 2014 do 31. mája 2015 (obdobie šiestich mesiacov) bola vyhlásená zákonom č. 300/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 190/2003 Z. z. Tento v poradí posledný zákon o zbraňovej amnestii parlament schválil dňa 16. októbra 2014 a svoju účinnosť nadobudol dňa 15. novembra 2014. V rámci tretej zbraňovej amnestie občania odovzdali na policajných útvaroch 3 035 zbraní a 36 326 kusov streliva.

Hlavným zámerom a cieľom doposiaľ vyhlásených zbraňových amnestií bolo:

- predstaviť komplexnú právnu úpravu na úseku trestného práva, ktorá súvisí so strelnými zbraňami, ktoré sú ako zbrane najrozšírenejšie medzi širokými masami v spoločnosti,
- znížiť počet nelegálne držaných zbraní nachádzajúcich sa v držbe občanov,
- znížiť alebo aspoň obmedziť riziká, že sa nelegálne držanými zbraňami bude páchať trestná činnosť,
- identifikovať zbrane, ktoré boli použité v súvislosti s páchaním násilných trestných činov v období pred zbraňovými amnestiami.

Počas trvania zbraňových amnestií bol každý nelegálny držiteľ strelnej zbrane⁵ nepriamo prinútený posúdiť svoju situáciu a rozhodnúť sa, či nelegálne vlastnenú zbraň odovzdá alebo

⁴ Zákon č. 64/2019 Z. z. o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu.

⁵ BLAŽEK, R. 2018. Trestnoprávne aspekty držania strelných zbraní v Slovenskej republike. 1. vyd. Šamorín: Heuréka, 365 s. ISBN 978-80-8173-060-3.

bude riskovať a zbraň si naďalej ponechá. Dá sa predpokladať, že medzi verejnosťou je ešte stále dostatočne veľký počet držiteľov nelegálnych zbraní.

2. Charakteristika realizácie prieskumu

Objekt prieskumu je zbraňová amnestia. Predmetom prieskumu je identifikácia prínosov, problémov a rezerv v rámci celkovej zbraňovej politiky štátu a uskutočnených troch zbraňových amnestií.

Cieľom prieskumu je prostredníctvom poznávacích vedeckých metód (štatistická analýza, obsahové analýzy, dotazník, interview a iné) identifikovať a v syntéze spracovať informácie o potrebe zbraňovej amnestie. Konkrétne, získať poznanie z radov respondentov k problematike zbraňových amnestií a na tomto základe posúdiť mieru vyváženosti medzi predpokladanými cieľmi zbraňových amnestií a dosiahnutej efektívnosti. V nadväznosti na túto skutočnosť prezentovať, analyzovať, vyhodnotiť a prijať príslušné závery.

V súvislosti s realizáciou prieskumu a splnením vytýčeného cieľa boli stanovené nasledovné úlohy :

- výber vhodných výskumných metód z pohľadu skúmanej problematiky, ich príprava a časový harmonogram výskumu,
- stanovenie hlavnej hypotézy a čiastkových hypotéz,
- určenie cieľovej skupiny osôb a počtu respondentov, ktorí budú zapojení do výskumu,
- spôsob realizácie predmetného výskumu,
- analýza prezentovaných výsledkov výskumu a ich vyhodnotenie,
- formulácia záverov.

Hlavná hypotéza bola naformulovaná nasledovne:

„Opakované zbraňové amnestie a vykonané právne úpravy na úseku trestného práva v oblasti zbraňovej politiky štátu (vzťahujúcej sa k strelným zbraňami) priniesli početné zníženie nelegálne držaných zbraní, zníženie kriminality páchanej strelnými zbraňami, umožnili identifikovať odovzdané zbrane a zistiť, či nimi bola páchaná trestná činnosť, čím prispeli i k objasneniu niektorých trestných činov spáchaných práve nelegálne držanými zbraňami v minulosti“.

Pri jej verifikácii sme využili pracovné verzie:

1. opakované zbraňové amnestie splnili očakávaný efekt v rámci boja proti násilnej kriminalite páchanej strelnou zbraňou.
2. Najčastejším dôvodom nelegálneho držania zbrane je zámer a odhodlanie držiteľa použiť takúto zbraň na násilnú trestnú činnosť alebo jej existenciu utajiť pred orgánmi činnými v trestnom konaní z dôvodu, že s ňou bol spáchaný trestný čin.
3. Opakované zbraňové amnestie nepostihli zbrane, ktoré niekto nelegálne držal s úmyslom spáchania trestnej činnosti alebo s ktorými už spáchal trestnú činnosť.
4. Vyššia efektívnosť v boji proti násilnej kriminalite sa dosiahne súbežným vyhlásením zbraňovej amnestie s „amnestiou“ na nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a munície.
5. Sprísnenie podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní prispeje k zníženiu prípadov násilnej trestnej činnosti páchanej strelnou zbraňou.
6. Zbraňové amnestie „ukrývajú“ i zámer štátu stiahnuť nelegálne držané zbrane obyvateľstvu z dôvodu, že by tieto mohli použiť občania v rámci domobrany, v situáciách, kedy by boli vystavení nebezpečenstvu a ocitli by sa v bezprostrednom ohrození života a zdravia.

Bola zvolená veľmi jasná a prehľadná štruktúra dotazníka v súlade so zásadami pre jeho tvorbu. Po požiadaní respondentov o spoluprácu, bol hneď v úvodnej časti dotazníka vysvetlený pojem „zbraňová amnestia“. V krátkosti boli spomenuté tri doposiaľ vyhlásené zbraňové amnestie, dĺžky ich trvania a sledované ciele amnestií. Tiež bola zdôraznená dôležitosť prieskumu, potreba úprimných a pravdivých odpovedí, so zdôraznením, že dotazník je anonymný, získané informácie sú dôverné a budú slúžiť len na vedecké účely. Dotazník tvorilo dvadsaťdeväť položiek, resp. otázok, naformulovaných tak, aby každý respondent jednoznačne vedel, na čo odpovedá, a ako má vybranú odpoveď označiť, aby nevznikla žiadna pochybnosť alebo problém s výkladom otázok a s označením odpovedí. V záverečnej časti dotazníka bola respondentovi poskytnutá aj možnosť vyjadriť sa podrobnejšie k niektorým položkám dotazníka, ak to bude považovať za potrebné, alebo vlastnými slovami okomentovať problematiku a vyjadriť svoj názor k zbraňovým amnestiám.

Výber otázok bol realizovaný na základe vzorky respondentov a stanovených cieľov dotazníka, ktorými boli :

- definovať si použitú vzorku výskumu v závislosti od profesie, vzdelania, funkcie a úrovne riadenia, počtu vlastnených zbraní a dĺžky doby ich vlastnenia,
- zistiť dôvod a účel vlastnenia strelných zbraní, oprávnenosť respondentov k noseniu alebo držaniu zbrane podľa účelu používania zbrane a oprávnenosť k držbe zbrojnej licencie podľa príslušných skupín,
- zistiť, či využili zbraňové amnestie, či mali niekedy v nelegálnej držbe zbraň alebo zbraň registrovanú na inú osobu a ako v takýchto prípadoch s ňou naložili,
- zistiť názor na uskutočnené zbraňové amnestie a na úroveň právneho povedomia občanov v oblasti držania a používania strelných zbraní,
- zistiť, či majú poznatky o nelegálnom držaní zbraní občanmi a o prípadnom obchodovaní s nimi,
- zistiť, čo priniesli zbraňové amnestie, či splnili očakávania z pohľadu sledovaných zámerov a cieľov, boli dostatočne efektívne v eliminácii násilnej kriminality páchanej zbraňami, a či by prípadné sprísnenie legislatívy alebo rozšírenie amnestií i o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín, mohli zvýšiť celkovú efektívnosť polície v boji proti kriminalite,
- zistiť, či zbraňovými amnestiami dosiahnutý zánik trestnosti niektorých držiteľov nelegálne vlastnených zbraní a následné zlegalizovanie týchto zbraní, je postačujúci výsledok z pohľadu očakávaných zámerov a cieľov sledovaných zákonodarcom v rámci vyhlásených zbraňových amnestií,
- zistiť, čo vedie a motivuje osoby, ktoré nelegálne držia strelné zbrane, prípadne ich i využívajú pre svoje účely, napriek tomu, že sú si plne vedomé trestnosti z nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami,
- zistiť, či vo vyhlásených zbraňových amnestiách vidieť i určitý „skrytý“ zámer štátu stiahnuť nelegálne držané zbrane z dôvodu, že by tieto mohli byť použité obyvateľstvom v rámci domobrany, v situáciách, kedy by boli vystavení nebezpečenstvu a ocitli by sa v bezprostrednom ohrození života a zdravia,
- zistiť, aký je stav bezpečnosti a ochrany občanov nášho štátu v rámci súčasnej platnej legislatívy v oblasti používania strelných zbraní, a čo treba prípadne zmeniť v zbraňovej politike štátu.

K tomu, aby výsledky prieskumu za použitia vedeckých metód boli čo najobjektívnejšie, a čo najhodnovernejšie by prezentovali názory a postoje občanov k problematike zbraňových amnestií, bolo potrebné vykonať zodpovedný výber vzorky respondentov, schopných kvalifikovane sa vyjadriť k jednotlivým položkám dotazníka. V záujme tohto zámeru bolo

starostlivo vybraných celkom dvadsať respondentov, s dostatočnou praxou, profesionálnymi skúsenosťami a s potrebnými znalosťami v oblasti nosenia, držania a používania strelných zbraní. Podľa účelu použitia zbrane, vybraní respondenti obsiahli všetky tri základné skupiny:

- osoby oprávnené nosiť alebo držať zbraň a strelivo pre účely svojej ochrany a ochrany majetku, resp. v rámci výkonu svojho zamestnania podľa osobitného predpisu (skupiny A,B,C),
- osoby oprávnené držať zbraň a strelivo na poľovné účely (skupina D),
- osoby oprávnené držať zbraň a strelivo na športové, prípadne zberateľské účely (skupina E a F).

Výber respondentov, s prihliadnutím na ciele, bol vykonaný na základe zváženia, najmä z radov policajtov, vojakov a poľovníkov - všetko držiteľov strelných zbraní. Jeden respondent bol z oblasti týkajúcej sa problematiky výbušnín, výbušných predmetov a trhavín. Pre presnejšie zadefinovanie reprezentačnej vzorky, boli respondenti ešte rozdelení, v závislosti od odpovedí na otázky formulované v úvode dotazníka, podľa profesie, vzdelania, funkcie a úrovne riadenia, počtu vlastnených zbraní, dôvodu a dĺžky doby ich vlastnenia. V dotazníku boli použité zatvorené, otvorené i polouzavreté položky - otázky. V daných súvislostiach si dovoľujeme uviesť, že pre spracovaný výstup z prieskumu a jeho objektívnosť by boli dôležité i poznatky získané priamo od samotných držiteľov nelegálne vlastnených zbraní, resp. z výpovedí osôb už odsúdených za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, avšak táto vzorka v štruktúre výskumného súboru z pochopiteľných dôvodov nefigurovala. Z dôvodu absencie tejto vzorky boli získavané informácie o držiteľoch nelegálne vlastnených zbraní a o ich aktivitách nepriamo cestou, t. j. prostredníctvom odpovedí na otázky subsumované v otázkach dotazníka. Ďalšie otázky boli účelovo smerované k problematike zbraňových amnestií, k naplneniu očakávaných zámerov a k možnostiam rozšírenia zbraňových amnestií i o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín. Otázky v závere dotazníka mali charakter otvorených položiek, pri ktorých respondenti mali možnosť osobne si naformulovať svoju odpoveď, prípadne i prezentovať svoj pohľad na problematiku zbraňových amnestií a celkovú zbraňovú politiku štátu.

Pre objektívnejšie zhodnotenie prieskumu a doplnenie chýbajúcich údajov majúcich relevantný vzťah k jeho predmetu bol oslovený bezpečnostný poradca, odborník na strelné zbrane, výbušniny, výbušné predmety a trhaviny formou *interview*. Primárnym cieľom oslovenia bezpečnostného poradcu bolo vykonanie neštrukturovaného rozhovoru, ktorý bol vedený spôsobom voľných odpovedí na vopred pripravený základný okruh otázok vychádzajúci i z položkovej skladby dotazníka, ťažisko a dôraz bol zameraný najmä na: posúdenie stavu bezpečnosti a ochrany občanov z pohľadu platnej legislatívy, ukončených zbraňových amnestií a celkovej problematiky súvisiacej s držaním, nosením a používaním strelných zbraní, a to i vo vzťahu k celosvetovo narastajúcej miery násillia a agresivity rôznych skupín a neprispôsobivých jedincov,

- posúdenie účinnosti opakovaných zbraňových amnestií z pohľadu sledovaných zámerov a cieľov spoločnosti v boji proti kriminalite páchanej strelnými zbraňami, vrátane kapacitných možností polície v tejto oblasti,
- poukázanie na problémy v oblasti zbraňových amnestií a manipulácie so strelnými zbraňami nachádzajúcimi sa v nelegálnej držbe občanov, prípadne právnických osôb,
- možnosti zmeny legislatívy a rozšírenia prípadnej ďalšej zbraňovej amnestie i o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín s posúdením možných rizík súvisiacich s manipuláciou a prepravou takýchto výbušných materiálov a predmetov,

- motiváciu osôb nelegálne držať strelné zbrane, výbušniny, výbušné predmety a trhaviny,
- dopad prípadného legislatívneho sprísnenia podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní na celkovú kriminalitu páchanú strelnými zbraňami.

3. Prezentácia dosiahnutých výstupov z realizovaného prieskumu

3.1 Výstupy štatistickej analýzy

V procese aplikácie štatistickej analýzy sme rešpektovali fakt, že štatistika sa nezaobrá len jednotlivými javmi, ale sústreďuje sa aj na hromadný zber informácií, ktorého prejavom bývajú konkrétne čísla. Týmito číslami sme sa rozhodli charakterizovať dynamiku trestnej činnosti na úseku nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami za konkrétne obdobie.⁶ Pre priblíženie predmetnej charakteristiky sme porovnali vybrané štatistické ukazovatele za obdobie rokov 2016 až 2019 (obdobie po skončení poslednej tretej zbraňovej amnestie v roku 2015).

Tabuľka č. 1 Porovnanie kriminality za obdobie 1. 1. - 31. 12. 2017 s predošlým rokom 2016

Celkové údaje za Slovenskú republiku

Nedovolené ozbrojovanie §294 §295	Údaje za rok 2017				Údaje za rok 2016			
	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
	359	189	52,65	40	373	209	56,03	45

Rozdiel medzi rokmi 2017 a 2016			
Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
-14	- 20	-3,38	-5

⁶ Údaje za toto obdobie boli získané z evidenčno-štatistického systému kriminality - EŠSK, ktorého gestorom je odbor správy informačných systémov polície Prezídia Policajného zboru. Ide o jeden z najstarších informačných systémov využívaný v policajnej praxi, ktorý sústreďuje oznámenia o podozrení zo spáchania trestných činov, údaje o trestných činoch a údaje o známych páchatel'och

Tabuľka č. 2 Porovnanie kriminality za obdobie 1. 1. – 31. 12. 2018 s predošlým rokom 2017

Celkové údaje za Slovenskú republiku

Nedovolené ozbrojovanie §294 §295	Údaje za rok 2018				Údaje za rok 2017			
	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
	329	179	54,41	61	359	189	52,65	40

Rozdiel medzi rokmi 2018 a 2017			
Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
-30	- 10	1,76	21

Tabuľka č. 3 Porovnanie kriminality za obdobie 1. 1. – 31. 12. 2019 s predošlým rokom 2018

Celkové údaje za Slovenskú republiku

Nedovolené ozbrojovanie §294 §295	Údaje za rok 2019				Údaje za rok 2018			
	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
	349	185	53,01	30	329	179	54,41	61

Rozdiel medzi rokmi 2019 a 2018			
Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
20	6	-1,40	-31

Tabuľka č. 4 Údaje podľa krajov za uvedené obdobie

Kraj	Údaje za rok 2019				Údaje za rok 2018			
	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené
BA	46	20	43,48	4	46	21	45,65	8
TT	35	16	45,71	7	38	14	36,84	6
TN	42	21	50,00	3	42	28	66,67	4
NR	44	19	43,18	3	45	22	48,89	10
ZA	37	23	62,16	2	27	18	66,67	4
BB	50	33	66,00	6	49	31	63,27	14
PO	34	18	52,94	0	22	15	68,18	6
KE	40	18	45,00	3	33	11	33,33	8

Tabuľka č. 5 Porovnanie trestnej činnosti a jej objasnenosti za obdobie rokov 2016 až 2019 a celková priemerná objasnenosť trestnej činnosti nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami za posudzované obdobie štyroch rokov

Roky	Zistené	Objasnené	Objasnenosť v %	Dodatočne objasnené	Objasnené celkom
2016	373	209	56,03	45	254
2017	359	189	52,65	40	229
2018	329	179	54,41	61	240
2019	349	185	53,01	30	215
S p o l u	1410	762	priem. 54,02	176	938

K týmto výstupom považujeme za potrebné zdôrazniť, že celková priemerná objasnenosť trestnej činnosti nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami (pri zohľadnení i dodatočnej objasnenosti) bola za posudzované obdobie štyroch rokov **66,52 %** a celkovo najnižšia objasnenosť bola v roku 2019.

Samozrejme, že uvedené výstupy vytvárajú informačný kolorit dokresľujúci význam problematiky zbraňovej amnestie⁷ ako takej. Zbrane z vnímania podľa zákona o zbraniach a strelive predstavujú historicky určitý stupeň novej hrozby pre jednotlivca v zmysle ochrany jeho zdravia a života a z hľadiska spoločnosti určitý stupeň ohrozenia spoločenského systému v prípade možnosti občianskej neposlušnosti, ktorá môže hypoteticky vyústiť až do štádia použitia zbrane (aj alebo najmä v nelegálnej držbe) ako prostriedku na presadenie určitého záujmu. V zhromaždených informáciách sú uvedené fakty, ktoré podávajú

⁷ MARKOVÁ, V. 2015. Zbraňová amnestia. In: Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi: Zborník. 3. ročník interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou poriadanej Katedrou trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave dňa 19. marca 2015. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. S. 89 - 95. ISBN 978-80-8054-636-6.

objektívny stav v konkrétnej oblasti protispoločenského konania a zároveň poskytujú kvalitatívnu a kvantitatívnu výpovednú nadstavbovú hodnotu k prezentovanému textu.

3.2 Spracované výstupy z analýzy aplikácie dotazníkovej metódy

Po zozbieraní dotazníkov a skompletizovaní odpovedí v rámci elektronického dotazníka a ich roztriedení podľa vzorky, sme v procese realizácie prieskumu vykonali vzájomné porovnanie odpovedí a ich následnú analýzu.

Tak, ako sme uviedli, dotazník bol vnútorne štrukturovaný podľa zámerov a sledovaných cieľov výskumníka. V rámci tohto členenia boli odpovede na úvodné otázky využité pre potreby získania základných informácií o respondentoch a pre zadefinovanie „kvality výskumnej vzorky“. V závislosti od odpovedí na prvých deväť zatvorených položiek, bolo možné respondentov rozdeliť podľa profesie, zamestnania a postavenia v ňom, vzdelania, dĺžky doby vlastníctva zbraní, ďalej podľa kategórií zbraní, účelu ich použitia a rozsahu držaných oprávnení.

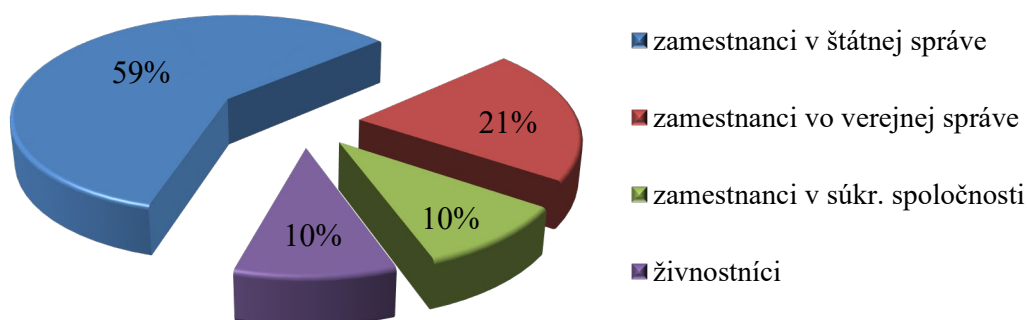
Bolo zistené, že všetci dvadsiati respondenti zapojení do výskumu sú držiteľmi viac ako jednej zbrane, pričom z tejto vzorky výskumu sú:

- trinásť policajti, z toho dvaja členovia streleckého oddielu a traja poľovníci, štyria vojaci, z toho jeden člen streleckého oddielu,
- dvanásť respondentov držiteľmi strelných zbraní viac ako dvadsať rokov, z toho deväť vlastní viac ako dve zbrane, piati respondenti sú držiteľmi strelných zbraní viac ako desať rokov, z toho traja vlastní tri strelné zbrane a traja respondenti sú držiteľmi strelných zbraní viac ako päť rokov,
- piati respondenti držiteľmi strelných zbraní všetkých kategórií A, B, C, D, štyria respondenti držiteľmi zbraní kategórie A, ostatní držiteľmi zbraní kategórie B a C,
- sedmi respondenti s vysokoškolským vzdelaním, dvanásť so stredoškolským vzdelaním a jeden s odborným vzdelaním s maturitou,
- jedenásť respondentov zamestnaných v štátnej správe, piati respondentov vo verejnej správe, dvaja respondenti sú zamestnanci v súkromnej spoločnosti, dvaja živnostníci,
- sedemnásiť respondentov oprávnení nosiť a držať zbraň na ochranu osoby a majetku, šiesti oprávnení na poľovné účely, traja na športové účely, pričom z týchto oprávnení respondentov sú viaceré v kombinácii s ďalšími skupinami,
- dvaja držiteľmi zbrojnej licencie skupiny F.

Dôležitým poznáním bolo aj samotné zamestnanie respondentov (graf č.1) a ich najvyššie dosiahnuté vzdelanie (graf č. 2).

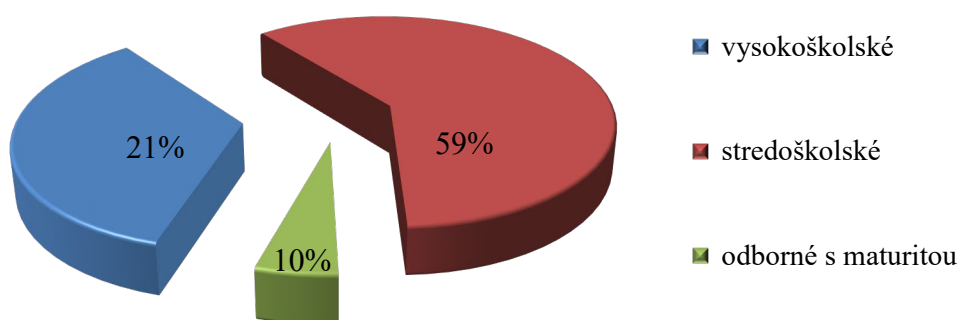
Graf č. 1

Zamestnanie respondentov

Graf č. 2

Stupeň vzdelania respondentov

Odpoveďami na dve otázky, ktoré boli zamerané na dôvody vlastníctva strelných zbraní, a ich možnú nelegálnu držbu, na disponovanie so zbraňami registrovanými na inú osobu, na včasné zaregistrovanie podmienok zbraňových amnestií a na problémy s porušovaním predpisov v súvislosti s nosením, držaním alebo používaním strelnej zbrane bolo zistené, že:

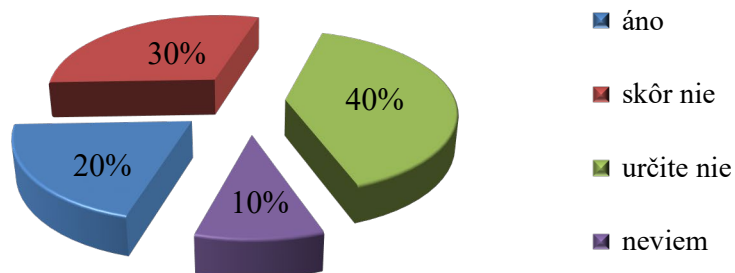
- čo sa týka dôvodov vlastníctva zbraní ich držiteľmi, tak tými sú, a to celkom jednoznačne, dôvody vyplývajúce z profesie a charakteru zamestnania držiteľov zbraní v kombinácii s dôvodom športovým, pričom osem respondentov uviedlo i bezpečnostné hľadisko, ochranu seba a svojich blízkych pred prípadnou hrozbou, šiesti respondenti uviedli i dôvody poľovné a traja respondenti i zberateľské dôvody,
- v štyroch prípadoch mali respondenti v nelegálnej držbe strelnú zbraň, v troch prípadoch boli zbrane odovzdané útvaru Policajného zboru zákonným spôsobom v rámci zbraňovej amnestie, v jednom prípade bola respondentovi takáto zbraň odcudzená neznámou osobou,
- nikto z respondentov nedisponoval strelnou zbraňou registrovanou na inú osobu,
- všetci respondenti zaregistrovali včas zákonom vyhlásené zbraňové amnestie a podmienky jej realizácie,
- nikto z respondentov nemal problémy s porušovaním predpisov v súvislosti s nosením, držaním alebo použitím strelnej zbrane.

Z výskumnej vzorky 20-tich respondentov malo 20 % respondentov v nelegálnej držbe strelnú zbraň, čím sa len potvrdilo podozrenie, že i samotné osoby oprávnené k noseniu a držaniu strelných zbraní sa podieľajú na trestnej činnosti nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 Trestného zákona. Dôvodom takéhoto protiprávneho konania držiteľov zbraní nebolo bezpečnostné hľadisko, ale zberateľská vášeň a „láska“ k zbraňam. Tiež bolo zaujímavé zistenie, že 15 % respondentov malo poznanie o prípadoch nelegálneho držania zbrane, 10 % o prípadoch obchodovania so zbraňami a 10 % respondentov zasa poznatky o osobách, ktoré boli vyšetrované za nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami a nakoniec boli i odsúdené. Presne 70 % respondentov si myslí, že prípadné sprísnenie podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní nebude mať žiadny dopad na zníženie násilnej trestnej činnosti páchanej strelnou zbraňou.

Zistenia získané k problematike zbraňových amnestií, k dôvodom doposiaľ nevyhlásenej štvrtej zbraňovej amnestie a k možnosti rozšírenia ďalšej zbraňovej amnestie o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín, najvýstižnejšie prezentujú nasledujúce tri grafy.

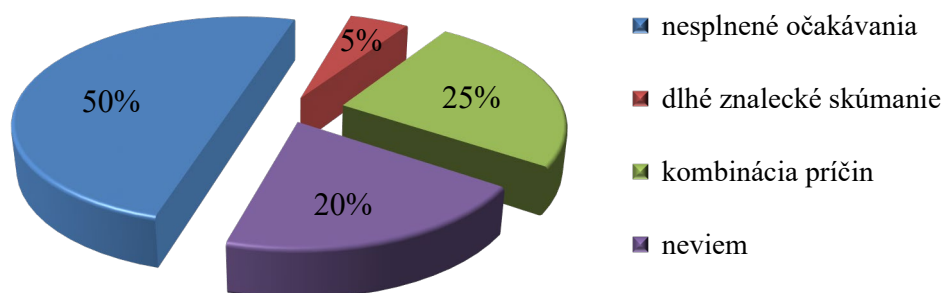
Graf č. 3

Boli výsledky zbraň. amnestií z pohľadu očakávaní postačujúce ?

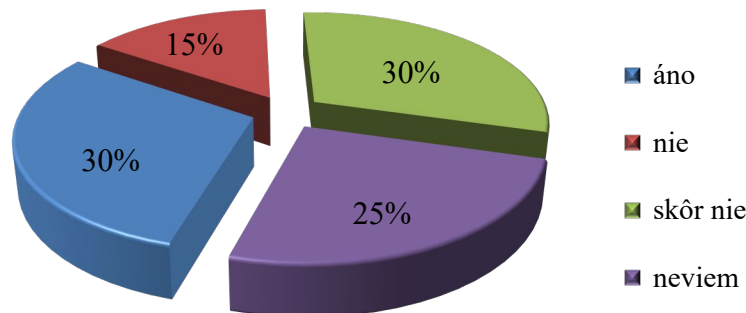
Graf č. 4

Príčiny nevyhlásenia ďalšej zbraňovej amnestie

Graf č. 5

Zvýšila by sa efektívnosť zbraň. amnestií ich rozšírením o nelegálne držanie výbušnín ?

Tiež bolo zaujímavé zistenie, že až 85 % respondentov, držiteľov strelným zbraňami, bolo presvedčených, že zbraňové amnestie určite nepostihnú zbrane, ktoré niekto nelegálne držal s úmyslom spáchania trestnej činnosti alebo s ktorými už bol spáchaný trestný čin. Ostatných 15 % respondentov malo názor, že takéto nelegálne držané zbrane ich majitelia skôr neodovzdajú (ako odovzdajú). Polovica respondentov bola názoru, že len ťažko sa dá hľadať príčinná súvislosť medzi zbraňovými amnestiami a znížením kriminality páchanej strelnou zbraňou. Približne 20 % respondentov zastávalo názor, že zbraňové amnestie prispeli k zníženiu kriminality páchanej strelnou zbraňou a 30 % respondentov sa k problematike nevedelo vyjadriť. Podľa týchto zistení sa nedá jednoznačne konštatovať, či opakovanými zbraňovými amnestiami sa dosiahlo zníženie kriminality páchanej strelnou zbraňou alebo nie.

Podľa odpovede na polouzatvorenú položku, traja respondenti poznali prípady nelegálneho držania zbraní. V dvoch prípadoch dôvod takéhoto konania mala byť „láska“ k zbraňam a zberateľská vášeň a v jednom prípade obava o bezpečnosť svojej osoby.

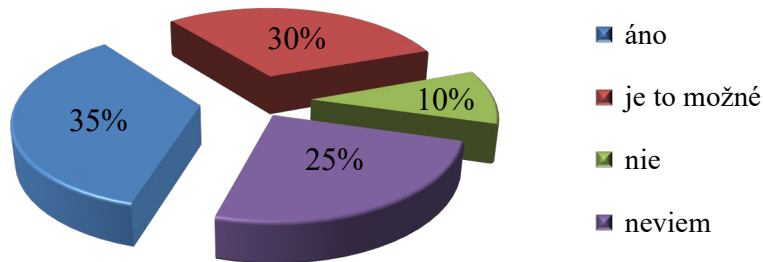
Podľa odpovedí na nasledujúce dve otázky, dvaja respondenti mali poznatky o obchodovaní s nelegálne držanými zbraňami a dvaja respondenti mali poznatky o osobách vyšetovaných za nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami podľa § 294 alebo § 295 Trestného zákona, pričom tieto osoby boli i trestne stíhané a nakoniec i odsúdené.

Cieľom odpovedí na tieto otázky bolo získať od respondentov informácie o právnom povedomí držiteľov strelných zbraní a o možnostiach sprísnenia podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní. Bolo zistené, že pätnásť respondentov si myslia, že držiteľia zbraní sú o štátom realizovanej zbraňovej politike dostatočne informovaní, zaujímajú sa o ňu a pristupujú k otázkam zbraní a ich používaniu zodpovedne so znalosťou veci, ostatní respondenti sa vyjadrili, že skôr nie (ako áno). Zároveň štrnásť respondentov si myslelo, že zbraňové amnestie a prípadné sprísnenia podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní nebudú mať žiadny dopad na zníženie násilnej trestnej činnosti páchanej strelnými zbraňami, štyria si mysleli, že skôr nie (ako áno) a dvaja respondenti sa k otázke nevedeli vyjadriť.

Opakované zbraňové amnestie boli zo strany občanov často spájané aj s názormi, že zbraňovými amnestiami potrebuje štát „stiahnuť“ od občanov nelegálne držané zbrane hlavne z dôvodu, aby tieto nemohli občania použiť v prípadoch, kedy by sa mohli cítiť ohrození a mohli by konať stresovo a nerozvážne. Výsledky tohto zistenia prezentuje nižšie uvedený graf.

Graf č. 6

Sleduje štát zbraň. amnestiami i zámer zníženia počtu zbraní z dôvodu ich možného využitia obyvateľstvom v mimoriadnych situáciách?

Odpoveďami na otázky, ktoré boli zamerané na zbraňové amnestie, doposiaľ nevyhlásenú štvrtú zbraňovú amnestiu a na možnosť rozšírenia zbraňových amnestií o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín bolo zistené, že:

- dvaja respondenti sa nevedeli vyjadriť k otázke, či zánik trestnosti držiteľov nelegálne vlastnených zbraní (a následné zlegalizovanie týchto zbraní formou zaevidovania, prevedenia na inú oprávnenú osobu, znehodnotenia alebo prepadnutia v prospech štátu) možno považovať za postačujúce výsledky zbraňových amnestií z pohľadu očakávaných zámerov zákonodarcu a odbornej verejnosti, ôsmi respondenti na túto otázku odpovedali, že určite nie, šiesti respondenti považovali očakávania z uskutočnených zbraňových amnestií skôr za nesplnené a len štyria respondenti sa vyjadrili na otázku pozitívne,
- desať respondentov videlo príčiny doposiaľ nevyhlásenej štvrtej zbraňovej amnestie práve v nesplnených očakávaniach a nízkej efektívnosti zbraňových amnestií, jeden respondent videl príčinu v dlhom znaleckom a expertíznom skúmaní odovzdaných zbraní a v zaťažnosti pracovníkov balistiky, piati respondenti videli dôvody v kombinácii uvedených dvoch príčin a štyria respondenti sa k tejto otázke nevedeli vyjadriť, lebo problematiku až tak podrobne nikdy nesledovali,
- šesť respondentov si myslí, že rozšírením zbraňových amnestií o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín, sa zvýši celková efektívnosť zbraňových amnestií, traja respondenti si myslia, že nie, šiesti, že skôr nie (ako áno) a piati respondenti sa k otázke nevedeli vyjadriť.

K prezentácii tohto poznania považujeme za potrebné zdôrazniť, že na posledné tri dotazníkové otázky charakteru otvorených položiek, zameraných na problematiku motivácie občana k držaniu nelegálnej zbrane a jej „cesty“ až k nelegálnemu držiteľovi vrátane posúdenia celkovej zbraňovej politiky a efektívnosti v boji proti kriminalite, zareagovalo len šesť respondentov, čo je 30 %. Podľa ich vyjadrení, občanov najviac motivuje k nelegálnemu držaniu strelnej zbrane zberateľská vášeň a „láska“ k zbraňam. A až potom sú to dôvody súvisiace s obchodnými záujmami a zárobkovou činnosťou. Podľa respondentov „cesta“ k nelegálnym zbraňam vedie cez nelegálne obchody so zbraňami a rôzne zberateľské výmeny.

Okrem uvedeného, jedna otázka v dotazníku mala formu otvorenej položky so zameraním i na určitú krížovú kontrolu pravdivosti odpovedí respondentov, lebo čiastočne korešpondovala s otázkou o nelegálnom držaní strelných zbraní. Z odpovedí na túto otázku však neboli zistené žiadne nezrovnalosti spochybňujúce objektivitu odpovedí respondentov. V štyroch prípadoch mali respondenti v nelegálnej držbe strelnú zbraň. V dvoch prípadoch to bolo motivované kúpou strelnej zbrane od kamaráta z dôvodu osobného vzťahu k zbraniam a určitej zberateľskej vášne. Nelegálne vlastnené zbrane boli nakoniec odovzdané útvaru Policajného zboru v rámci opakovaných zbraňových amnestií. V jednom prípade sa respondent dostal k strelnej zbrani pri búracích prácach staršieho rodinného domu a nakoľko vedel, že sa pripravuje zákon o zbraňových amnestiách, tak využil túto možnosť a strelnú zbraň v rámci zbraňových amnestií zlegalizoval. V poslednom prípade si respondent kúpil od svojho kamaráta strelnú zbraň pre svoju ochranu, ale za bližšie neznámych okolností mu mala byť táto zbraň odcudzená.

Máme za to, že aj týmito skutočnosťami sme dostatočne objektivizovali, že okruhy otázok pre respondentov boli svojou štruktúrou a obsahom cielené do viacerých oblastí záujmu predmetnej problematiky a to tak, aby ich odpovede mali potrebnú výpovednú hodnotu.

3.3 Výsledky analýzy neštruktúrovaného rozhovoru

Nami oslovený respondent, formou neštruktúrovaného rozhovoru, v súčasnosti zastáva pozíciu bezpečnostného poradcu s viac ako tridsaťpäť ročnou praxou v oblasti strelných zbraní a výbušnín, špecialista s odbornou spôsobilosťou a licenciou na prepravu výbušnín, výbušných predmetov a munície a zároveň športový strelec a správca strelnice. V procese nami realizovaného prieskumu odpovedal celkom na desať obsahovo širších otázok a na ďalšie doplňujúce otázky. Ťažiskové otázky boli naformulované tak, aby obsiahli všetky sledované záujmové oblasti a na základe odpovedí a získaných relevantných informácií sme dokázali:

- pomenovať skutkový stav v oblasti bezpečnosti a ochrany občanov nášho štátu v rámci platnej legislatívy vzťahujúcej sa k strelným zbraniam v držbe občanov,
- posúdiť zbraňové amnestie z hľadiska dosiahnutých výsledkov a možného ich rozšírenia i o nelegálne držanie výbušnín, výbušných predmetov a trhavín,
- zistiť motiváciu občana nelegálne držať zbrane a výbušniny,
- poukázať na problémy a možnosti ich riešenia v danej problematike.

Pred začatím rozhovoru bol respondent informovaný o cieľoch našej výskumnej práce a oboznámený s obsahom naformulovaných otázok a to tak, aby vedel objektívne formulovať stanoviská. Bolo dohodnuté, že rozhovoru bude ponechaný voľný priebeh a prípadné doplňujúce alebo upresňujúce otázky budú respondentovi položené až na záver rozhovoru, prípadne ak to budeme požadovať z dôvodu bližšieho vysvetlenia odpovede.

Hneď v úvode rozhovoru respondent reagoval na bezpečnostnú situáciu vo svete, celosvetovo narastajúcu mieru agresivity a kapacitné možnosti polície. Podľa respondenta prejavy násilia páchaného na obyvateľstve za použitia strelných zbraní vyvolávajú u väčšiny ľudí pocity neistoty a strachu, pričom tento stav ešte umocňuje stále pretrvávajúca migračná kríza. V tomto boji proti násiliu občania ako by už strácali dôveru v to, že štát je schopný zabezpečiť ich ochranu, a že má dosť nástrojov na to, aby účinne čelil stále pribúdajúcim bezpečnostným hrozbám a medzinárodnému terorizmu. V tomto kontexte si respondent iniciatívne formuloval odpovede na otázky: *Do akej miery boli účinné opakované zbraňové*

amnestie vo vzťahu k hrozbám násilia páchaného strelnými zbraňami? Koľko strelných zbraní zostalo ešte občanom v nelegálnej držbe? Čo ich k tomuto nezákonnému konaniu motivuje?

Podľa respondenta, ak by štát pri hľadaní odpovedí na tieto otázky pristúpil v širších súvislostiach a z pohľadu možného rizika páchania trestnej činnosti so strelnou zbraňou, bolo by potrebné si v prvom rade uvedomiť, že polícia nemá dostatočné kapacity na zaistenie ochrany všetkých tzv. „mäkkých cieľov“, ako sú napríklad škôlky, školy, nemocnice, obchodné centrá, prípadne ďalšie inštitúcie. V tomto smere sa domnieva, že aj napriek nedostatku policajných kapacít, je ale potrebné zabezpečiť náležitú úroveň ochrany takýchto inštitúcií, ktoré by mali mať pre túto činnosť potrebné kompetencie, spôsobilosť a schopnosť predchádzať bezpečnostným hrozbám. Zamestnanci takýchto inštitúcií by ale museli prechádzať školením, kde by sa učili, ako sa majú správať a chovať v prípade útoku so zbraňou. Tak, ako respondent uviedol, tento problém sa „v plnej nahote“ prejavil v prípade tragickej udalosti u našich západných susedov – v ostravskej nemocnici, kde 42 ročný páchatel' zastrelil sedem ľudí. Samozrejme, tak ako všade, nemocnica bola bez ochrany a nebola vybavená bezpečnostnými rámami. Na pomoc by v tomto smere mali prísť bezpečnostné agentúry. Otázne je však, aká je úroveň poskytovaných služieb takýmito agentúrami a ako sú na tieto služby odborne pripravené.

V súlade s názorom respondenta, nedostatok policajných kapacít úmerne vplýva na pracovné zaťaženie pracovníkov polície a následne i na kvalitu ich práce, lebo sa dostávajú pod tlak. Súvisí to i so zabezpečovaním úloh, ktoré musela polícia plniť v súvislosti so zbraňovými amnestiami. Všetky odovzdané zbrane a strelivo muselo byť zo zákona podrobené balistickému skúmaniu na pracoviskách Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru, pričom ale na oddelení balistiky je primárne riešená znalecká expertízna činnosť v rámci objasňovania trestnej činnosti a trestného konania a až potom môžu prísť na rad prípady v rámci zbraňovej amnestie. V čase zbraňových amnestií sa skúmaniu odovzdaných zbraní a streliva venovalo dvanásť expertov na balistiku. Pre expertov balistiky Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru nekončila zbraňová amnestia zákonom určeným dňom ukončenia amnestie, ale spracovaním poslednej odovz danej zbrane a náboja. Preto preskúmanie všetkých zbraní, pri kapacitných možnostiach oddelenia balistiky trvalo asi dva roky. Občania, až po doručení oznámenia z policajného útvaru, že zbraňou nebol spáchaný trestný čin, si mohli dať takúto zbraň zaevidovať alebo previesť vlastníctvo zbrane na inú osobu spĺňajúcu podmienky na držanie alebo nosenie zbrane.

V procese rozhovoru respondent uviedol odpoveď na ďalšiu časť uvedenej otázky, týkajúcu sa množstva strelných zbraní, ktoré ešte zostali občanom v nelegálnej držbe po ukončení zbraňových amnestií. Z jeho odpovedí vyplýva, že tento odhad môže byť viac-menej len špekulatívny, lebo sa nedá v tomto smere o nič relevantné „oprieť“. Obecne, ale možno skonštatovať a možno to brať ako fakt, že zbraňové amnestie znížili počet nelegálne držaných zbraní, a tým aj mohli znížiť riziko páchania trestnej činnosti so strelnou zbraňou v budúcnosti. Ak ale existuje nejaká príčinná súvislosť medzi zbraňovými amnestiami a trestnými činmi páchanými so strelnou zbraňou, potom možno konštatovať, že zbraňové amnestie sa ukázali ako efektívny a účinný nástroj na zníženie počtu kriminality spojenej so zbraňami, pretože stiahli z obehu neevidované zbrane, ktoré v prípade ich využitia na spáchanie trestnej činnosti by bolo problematickejšie nájsť a zároveň dohľadať ich vlastníkov. I keď vďaka zbraňovej amnestii je možné identifikovať zbraň, ktorá bola použitá v súvislosti s páchaním trestnej činnosti, je však ale veľmi málo pravdepodobné, že zločinci budú odovzdávať zbrane, s ktorými spáchali trestnú činnosť. Dôležitým poznáním je skutočnosť, že dohromady sa získalo v rámci všetkých troch amnestií na Slovensku približne 11 000 strelných zbraní, pričom podľa dostupných informácií, z odovzdaných a preskúmaných zbraní nebolo balistickými expertmi zistené spáchanie trestného činu ani jednou z nich.

Respondent v tejto súvislosti zdôraznil, že zbraňové amnestie nepostihujú zbrane, ktoré niekto nelegálne drží s úmyslom páchania trestnej činnosti alebo s ktorými už spáchal trestnú činnosť. Preto by bolo naivné veriť v to, že nejaký kriminálny živel s nelegálnym arzenálom zbraní si vstúpi do svedomia a donesie prihlásiť svoje nelegálne držané zbrane, a tým ušetrí robotu polícii.

K problematike nelegálneho držania zbraní, výbušných materiálov a predmetov, respondent ešte uviedol, že ak dôvodom nelegálnej držby zbrane nie je úmysel jej použitia na trestnú činnosť alebo úmyselné zmarenie identifikácie zbrane, s ktorou bol napríklad spáchaný trestný čin, tak častým dôvodom nelegálneho držania zbrane býva zabezpečenie ochrany svojej osoby, prípadne svojich blízkych, pred možnou fyzickou hrozbou, lebo v súčasnosti sa ochrana života a zdravia považuje v hodnotovom rebríčku za tú najzákladnejšiu prioritu. V mnohých prípadoch motiváciou nelegálneho držania zbrane býva i obchodovanie so zbraňami a zberateľská činnosť.

K problematike možného rozšírenia zbraňových amnestií o nelegálne držanie výbušných materiálov a predmetov a s tým súvisiace prípadné riziká, bolo zistené, že problematika „amnestovania“ nedovoleného držania výbušných materiálov a predmetov bola riešená zákonom č. 58/2014 Z.z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to v § 84. Podľa tohto ustanovenia trestnosť nedovoleného držania výbušnín, výbušných predmetov alebo munície zaniká, ak osoba, ktorá bez povolenia alebo oprávnenia drží výbušninu, výbušný predmet alebo muníciu, na ktorej držbu je potrebné povolenie alebo oprávnenie, do dvanásť mesiacov od nadobudnutia účinnosti predmetného zákona oznámi ich držbu ktorémukol'vek útvaru Policajného zboru. Pričom držiteľ výbušniny, výbušného predmetu alebo munície, má povinnosť poskytnúť Policajnému zboru (PZ) potrebnú súčinnosť a protiprávne držané veci vydať. Táto „amnestia“ vzťahujúca sa na nelegálnych držiteľov výbušnín, výbušných predmetov a munície trvala od 1. júna 2014, t. j. od účinnosti zákona č. 58/2014 Z.z. do 31. mája 2015 - presne do termínu ukončenia poslednej tretej zbraňovej amnestie trvajúcej šesť mesiacov. Takže posledná zbraňová amnestia prebehla súčasne so zákonom upravenou „amnestiou“ určenou pre nelegálnych držiteľov výbušnín, výbušných predmetov a munície.

Podľa respondenta, „cesta“ k nelegálnemu držiteľovi výbušnín začína veľakrát pri strelmajstroch a technických vedúcich odstrelův, ktorí vedome nezodpovedným konaním skresľujú evidencie o výdajoch a prijatiach výbušných materiálov, k čomu im nahráva i skutočnosť, že po vykonanom odstrelů, nie je už možné skontrolovať použité množstvá výbušného materiálu. S takto získaným materiálom sa potom nelegálne obchoduje. Počas takýchto obchodů často manipulujú s výbušnými materiálmi a výbušnými predmetmi neoprávnené osoby bez potrebnej licencie na prepravu a bez znalostí o potrebe dodržiavania požiadaviek na prepravu výbušnín, ktoré určuje osobitný predpis. Preto pri aplikovaní zániku trestnosti nedovoleného držania výbušnín, výbušných predmetov a munície bolo zo strany držiteľa takýchto materiálov a predmetů potrebné zo zákona len oznámenie tejto nelegálnej držby na príslušný útvar PZ. Tento potom zabezpečil s držiteľom potrebnú súčinnosť, aby predišiel možným problémom spojeným s manipuláciou s výbušnými predmetmi, a tak mohol eliminovať možné riziká, najmä ak nelegálne držané výbušné materiály boli už po expiračnej lehote zmenili svoje pôvodné vlastnosti.

K dosiahnutiu vyššej bezpečnosti a ochrany občanův by podľa respondenta mohlo prispieť vyhlásenie ďalšej zbraňovej amnestie súbežne s vyhlásením zániku trestnosti nedovoleného držania výbušnín, výbušných predmetův a munície, pri zohľadnení kompetencií a reálnych kapacitných možností relevantných útvarův PZ.

V procese rozhovoru sme respondentovi položili aj otázku, zodpovedaním ktorej sme chceli zistiť jeho hodnotenie stavu právneho povedomia držiteľův strelných zbraní a či prípadné sprísnenie legislatívy v oblasti používania strelných zbraní prispeje k zníženiu

násilnej kriminality páchanej so zbraňou. V tomto smere bolo zistené, že veľká časť odbornej verejnosti má v otázkach zbraní a ich používaní dostatočné právne povedomie a plne si uvedomuje i všetky problémy súvisiace s bezpečnostnou politikou štátu, problém môže byť len v prípade mladšej generácie. V týchto intenciách respondent konštatoval, že občania citlivo vnímajú i zábery niektorých štátov smerujúce k postupnému zníženiu počtu strelných zbraní vo vlastníctve občanov rôznymi administratívnymi opatreniami. Vlastníci strelných zbraní, ale dobre vedia, že sprísnenie podmienok nosenia, držania a používania zbraní, nie je ten správny nástroj na eliminovanie násilnej trestnej činnosti páchanej strelnou zbraňou. Takéto smerovanie vytvára obavy a pochybnosti. V tejto súvislosti respondent uviedol, že násilné trestné činy so zbraňou sa páchajú nelegálne získanými strelnými zbraňami a uviedol najaktuálnejší prípad, a to z už spomenutej ostravskej nemocnice, kde násilník použil nelegálnu strelnú zbraň. Takže to, či máte zbrojný preukaz alebo nie nezohráva žiadnu úlohu, lebo každý potenciálny vrah si vie zohnať zbraň nelegálnu.

Na záver rozhovoru respondent ešte uviedol, že občania by si mali brániť zákony a právo na vlastnú bezpečnosť.⁸

Rešpektujúc uvedené, dovoľujeme si uviesť, že prezentované názory respondenta neštruktúrovaného rozhovoru prispeli k prevereniu, doplneniu a určitému zobjektívneniu poznatkov z dotazníkového prieskumu. Na základe tejto „konfrontácie“ odpovedí a určitého doplnenia poznania o ďalšie nové zistenia získané v rámci vykonaného interview, bolo možné v rámci záverov skonštatovať a potvrdiť, že:

- počas troch zbraňových amnestií bolo útvárom PZ odovzdaných celkom 10 865 strelných zbraní, čím zbraňové amnestie výrazne prispeli k zníženiu počtu nelegálnych zbraní v držbe občanov, a tým mohli prispieť i k zníženiu rizika páchania trestnej činnosti so strelnou zbraňou,
- ak existuje príčinná súvislosť medzi zbraňovými amnestiami a znížením trestnej činnosti páchanej strelnou zbraňou, tak potom sa zbraňové amnestie ukázali ako efektívny a účinný nástroj na zníženie kriminality páchanej zbraňou, lebo stiahli z obehu nevidované zbrane, ktoré by mohli byť využité pri páchaní trestnej činnosti,
- na základe identifikovania a balistického skúmania odovzdaných strelných zbraní, nebola potvrdená účasť ani jednej zbrane na páchaní trestnej činnosti, čím sa nepotvrdila očakávaná efektívnosť zbraňových amnestií v rámci objasňovania prípadov pomocou stotožňovania odovzdaných nelegálne držaných zbraní s konkrétnou trestnou činnosťou páchanou v minulosti,
- násilné trestné činy so zbraňou sa páchali (a stále páchajú) nelegálne získanými strelnými zbraňami,
- opakované zbraňové amnestie nepostihli zbrane, ktoré niekto nelegálne držal s úmyslom páchania trestnej činnosti alebo s ktorými už bol spáchaný trestný čin, a preto boli v tomto smere neefektívne a nespĺnili očakávania,
- nelegálne zbrane vlastní i oprávnení držiteľia strelných zbraní,
- plnenie úloh policajtov v rámci opakovaných zbraňových amnestií bolo pod značným tlakom z dôvodu nedostatku policajných kapacít na pracoviskách vykonávajúcich balistické skúmania zbraní a streliva,
- existuje viac dôvodov nelegálneho držania zbraní, pričom podľa zistení najsilnejšou motiváciou by mala byť „láska“ k zbraňam a zberateľská vášeň, potom použitie zbrane na trestnú činnosť, prípadne zabránenia jej identifikácie, ďalej ochrana života a zdravia a v konečnom dôsledku i obchodné a ekonomické záujmy,

---

⁸ Bezpečnosť – miera minimalizácie nebezpečenstva s cieľom jeho úplnej eliminácie. ŠIMON, L. 2016. Policajno-bezpečnostná činnosť. Akadémia Policajného zboru v Bratislave. ISBN 978-80-8054-686-1.

- bude potrebné zvýšiť zbraňovú gramotnosť občanov, a to najmä mladých ľudí, ktorí neabsolvovali základnú vojenskú prípravu, a zároveň riešiť i trestno-právnu rovinu, zvýšiť sadzbu trestu za protiprávne konanie na úseku zbraní a streliva najmä v prípadoch, ak sa nelegálne držanou strelnou zbraňou spácha závažný trestný čin,
- polícia, v rámci boja proti kriminalite páchanej strelnou zbraňou, nemá dostatočné kapacitné možnosti na zabezpečenie efektívnej a účinnej ochrany občanov.

Z výsledkov prieskumu tiež vyplynulo, že termín ukončenia poslednej tretej zbraňovej amnestie bol zároveň i termínom ukončenia zániku trestnosti nedovoleného držania výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa paragrafu 84 zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušnách, výbušných predmetoch a munícii. Aká bola efektívnosť tejto „amnestie“ na nedovolené držanie výbušných materiálov a predmetov sa uskutočneným výskumom nepodarilo zistiť. Avšak podľa názorov respondentov, prípadná ďalšia zbraňová amnestia vyhlásená spolu so zánikom trestnosti nedovoleného držania výbušných materiálov a výbušných predmetov, by mohla celkovo zvýšiť efektívnosť boja polície proti násilnej kriminalite. Predpokladom toho by mala byť dobrá legislatívna príprava a v rámci nej vytvorenie sprísnených podmienok smerujúcich k zníženiu rizika nezodpovedného konania osôb oprávnených k manipulovaniu s výbušnými materiálmi a výbušnými predmetmi.

Podľa výsledkov prieskumu, veľká časť odbornej verejnosti má v otázkach zbraní a ich používaní dostatočné právne povedomie a plne si uvedomuje i všetky problémy súvisiace s bezpečnostnou a zbraňovou politikou štátu. Akékoľvek znižovanie počtov strelných zbraní vo vlastníctve občanov sprísňovaním podmienok nosenia, držania a používania strelných zbraní, nepredstavuje vhodný nástroj na eliminovanie násilnej trestnej činnosti páchanej strelnou zbraňou, skôr takéto smerovanie vytvára v radoch občanov pochybnosti a obavy.

Získané výsledky z dotazníkového prieskumu a neštruktúrovaného rozhovoru vykazujú relevanciu vo vzťahu k sledovaným cieľom prieskumu. Niektoré z týchto hypotéz, ktoré boli naformulované sa v procese realizácie prieskumu verifikovali, niektoré ešte sú objektom verifikácie.

4. Záverečné úvahy a stanoviská autora k prezentovanému poznaniu

Sme presvedčení, že nami vykonaná prezentácia výstupov, ktoré sme spracovali v procese realizovaného prieskumu má svoju výpovednú hodnotu. K tomu je vhodné dodať, že vzhľadom na predmet a ciele výskumu, náročné bolo už len vybrať vhodnú vzorku respondentov schopnú kvalifikovane odpovedať na otázky, lebo len odpovede na otázky a vykonaný neštruktúrovaný rozhovor, tvorili relevantné podklady pre spracovanie interpretovaných záverov.

Výsledky prieskumu poskytujú zaujímavú databázu informácií, postačujúcu k vypracovaniu seriózných záverov o nami skúmanej problematike. V tomto smere možno skonštatovať, že opakované zbraňové amnestie vo vzťahu k ich cieľom splnili očakávania, i napriek tomu, že so žiadnou odovzdanou zbraňou nebol spáchaný trestný čin. Vo vzťahu k verejnosti, zbraňové amnestie jednoznačne podporili čisté pohnútky zodpovedných ľudí rozhodnutých zlegalizovať si nájdené a vlastnené nelegálne strelné zbrane, ku ktorým sa jednoducho mohli dostať aj kúpou nehnuteľnosti, či v rámci vykonávaných búracích alebo upratovacích prác. Tejto skutočnosti si bola polícia plne vedomá. Vedela, že osoba, ktorá odovzdala zbraň, s ktorou bol spáchaný trestný čin, nemusí byť automaticky páchatelom trestného činu spáchaného touto zbraňou. Cieľom každej zo zbraňových amnestií bolo:

- znížiť počet nelegálne držaných zbraní, a tým aj riziko, že by sa s nimi mohla v budúcnosti páchať trestná činnosť,

- zmeniť status nelegálnych a nevidovaných zbraní na legálne a evidované.

O tom, že sa tento cieľ podarilo splniť, svedčí skutočnosť, že dohromady v rámci všetkých troch zbraňových amnestií bolo získaných približne 11 000 strelných zbraní, ktoré sa následne zákonným spôsobom zlegalizovali. V tejto súvislosti bolo tiež zistené, že násilné trestné činy páchané strelnou zbraňou sa páchajú nelegálne získanými zbraňami, pričom takéto nelegálne zbrane vlastní i oprávnení držiteľia strelných zbraní.

V súlade s našim zistením, úmerne tomu ako sa bude zhoršovať bezpečnostná situácia vo svete, bude narastať aj záujem z radov občanov o získavanie strelných zbraní a ešte viac začne prekvitať aj nelegálny obchod so zbraňami. Pritom násilné trestné činy páchané strelnou zbraňou masovo vytvárajú v spoločnosti faktor strachu a obavy o bezpečnosť (*miera minimalizácie nebezpečenstva s cieľom jeho celkovej eliminácie*). Spoločnosť by si mala uvedomiť, že v celosvetovom meradle narastá miera násillia, ktoré je páchané na obyvateľstve za použitia strelných zbraní. Tieto zbrane predstavujú nebezpečné predmety určené na vykonanie rôznych násilných aktov proti inému, a teda sú určené na spôsobenie smrti, či aspoň ujmy na zdraví. Preto štát, a to je aj jeho úloha, musí zbrane kontrolovať, regulovať a vytvárať právny rámec ich nadobudnutia a držby, aby neboli zbrane zneužitú na spáchanie takých činov, ktoré by mohli byť posúdené z hľadiska práva ako trestné činy.

Literatúra

BLAŽEK, R. 2018. Trestnoprávne aspekty držania strelných zbraní v Slovenskej republike.

1. vyd. Šamorín: Heuréka, 365 s. ISBN 978-80-8173-060-3.

GAVORA, P. a kol. 2010. Elektronická učebnica pedagogického výskumu. [online].

Bratislava: Univerzita Komenského. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/> ISBN 978-80-223-2951-4.

MARKOVÁ, V. 2015. Zbraňová amnestia. In: Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi: Zborník. 3. ročník interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou poriadanej Katedrou trestného práva Akadémie Policajného zboru v Bratislave dňa 19. marca 2015. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave - K trestného práva, s. 89 - 95. - ISBN 978-80-8054-636-6.

ŠIMON, L. 2016. Policajno-bezpečnostná činnosť. Akadémia Policajného zboru v Bratislave. ISBN 978-80-8054-686-1.

Zákon č. 64/2019 Z. z. Zákon o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu.

Internetové zdroje

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Amnestia>

<https://www.parlamentnelisty.sk/arena/364374/caka-nas-zrejme-dalsia-zbranova-amnestia/>

<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/kapitoly/vyskumne-metody.php?id=i10>

<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/kapitoly/dotaznik.php?id=i12>

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Interview>

Key words: amnesty, firearm, illicit armament, crime, danger

Summary

As indicated in the annotation, the topic of this paper is the firearm amnesty. The reason for the choice to elaborate on the subject was the fact that it is a valid and sensitive

topic, and the obtained data from respondents on the issue of repeated firearm amnesty and its effects. The aim of the research was to document and summarise (using two research methods) information and observations obtained from the respondents regarding the issue of repeated firearm amnesties and their effects; and to present, analyse and evaluate them on the basis of relevant information obtained, in the light of the objectives and hypotheses set. The paper also pays attention to the overall status of security in the state, the motivation behind the illegal possession of firearms, the capacity of the police to effectively protect the citizens against crimes committed with a firearm and firearms amnesties issues and their effect.

*Ing. Ladislav Šimon, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra vyšetrovania
e-mail: ladislav.simon2@minv.sk*

Recenzenti: prof. Ing. Miroslav Lisoň, PhD., prof. JUDr. Jozef Meteňko, PhD.